

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru.

Kos XLII. — Izdan in razposlan 24. dne maja 1911.

Vsebina: Št. 95. Ukaz, s katerim se izdajajo nova izvršitvena določila k zakonu z dne 22. maja 1905. l. o vojaški pripravi v miru.

95.

Ukaz ministrstva za deželno bran v porazumu z ministrstvi za notranje stvari, finance, poljedelstvo in trgovino z dne 22. maja 1911. l.,

s katerim se izdajajo nova izvršitvena določila k zakonu z dne 22. maja 1905. l. (drž. zak. št. 86) o vojaški pripravi v miru.

Z ukazom z dne 23. maja 1905. l. (drž. zak. št. 87) objavljena izvršitvena določila k zakonu z dne 22. maja 1905. l. (drž. zak. št. 86) o vojaški pripravi v miru se s tem razveljavljajo in na podstavi dogovorov, sklenjenih z državnim vojnim ministrom, naj veljajo namesto njih nastopna določila, ki dobé moč 1. dne julija 1911. l.

K § 3.

1. „Služabniki“ so tako častniški sluge in konjski strežaji kakor tudi tiste civilne službene osebe, ki jih je po pristojnosti dovoljeno vzeti seboj, „prtljaga (bagaža)“ je tako „popotna prtljaga“, ki je po pristojnosti pri osebah, ki se prevažajo, kakor tudi po pristojnosti velika prtljaga, ki se prevažajo ločeno od njih.

2. Ker se za najemno prevažanje v drugem odstavku § 3 imenovanega državnega blaga po mož-

nosti redno poskrbi s pogodbami vojne, oziroma deželno-brambovske uprave, se zahteva priprava v takih primerih le povsem izjemoma.

3. „Vojaške krajevne vožnje“ so tista vozila, ki se rabijo na posameznih postajah in blizu njih za odpravo oseb, za prevoz blaga in za vprego vozil, in ki se zagotovijo, zahtevajo in priskrbé po posebnih predpisih, izdanih o tem.

V tistih primerih, v katerih je na podstavi dotičnih predpisov rabiti vojaške krajevne vožnje, ni dopustno jemati priprave.

Ako se pokažejo v posameznem primeru dvomi, ali se je poslužiti vojaških krajevnih voženj ali je rabiti priprave, presodijo vojaški organi ne kraté njihove odgovornosti nasproti administrativnim oblastvom.

K § 4.

1. Ako gre za prevoz pripregojemnika in njegove rodbine, je priskrbnik voza dolžen v nastopnih mejah peljati na njem ne samo pripregojemnika, temveč tudi ostale ude rodbine, potem sluge (k § 3) in popotno prtljago.

„Pravilna“ popotna prtljaga je tako popotna prtljaga, ki gre vsaki osebi po pristojnosti, kakor tudi za službeno rabo potrebni predmeti (instrumenti), načrti, poljske kapele itd.

2. Osebe, ki so iz službenih ozirov v spremstvu pripregojemnika, na primer tolmači pri rekognosci-

ranju, vojni orožniki na manevrih, vojaški težaki pri vojaškem načrtovanju in premerjanju dežele itd., je treba — če se to zahteva — v naslednjih mejah tudi prevažati na vozu, določenem za pripragemnika.

3. Pripustna obremenitev priprežnega voza, določenega za prevažanje oseb, znaša:

V	na		
	eno-	dvo-	štiri-
	vprežnem vozu do		
Dalmaciji	2	4	8
Galiciji, Bukovini . . .	2	5	10
ostalih deželah	3	6	12

oseb in njihova pravilna popotna prtljaga, izvzemši voznika priprege, njegovo prtljago in krmo za priprežne živali.

K § 5.

Pod *a)* do *e)* obsežena oznamenila obsegajo vsa po organizaciji obstoječa poveljstva, oblastva, krdela in zavode, to se pravi vse k njim spadajoče osebe, ki prihajajo k njim ali odhajajo od njih, njihovo popotno prtljago in bageže ter tudi k stanu poveljstev, oblastev, krdel in zavodov spadajoče blago.

K § 6.

Ad lit. *d)*. Pripadniki oborožene sile in c. kr. orožništva so oproščeni dolžnosti za pripriganje gledé tistega števila svojih konj, za katere dobivajo po pristojnosti porcije krme.

Ad lit. *e)*. Tudi državni žrebci, ki so v zasebni oskrbi, so oproščeni od pripriganja.

Dokazovati je treba pri dopuščenih zasebnih žrebcih predloživši dovolilnico, pri brejih kobilah predloživši plemenilni list.

Ad lit. *g)*. Pristojna poštna in brzovjavna ravateljstva presoajajo, koliko konj, tovornih živali in voz je treba za prevažanje pošt.

Ad lit. *h)* in *i)*. Za razlago oznamenila „pobreben“ je poklicano politično okrajno oblastvo.

K § 7.

1. Kjer se govori v zakonu o pripregi in v teh izvršitvenih določilih o občinah, je umevati z njimi tudi iz občinske zveze izločena graščinska ozemlja.

2. Politična okrajna oblastva naj s sodelovanjem občin poizvedó število in vrsto priprežnih živali in voz, da določijo mero dolžnosti priprege posameznih v njihovem okraju ležečih občin in da dotične podatke po političnem deželnem oblastvu naznanijo dotičnemu kornemu (deželnobrambovskemu) poveljstvu; izpremembe, ki se zgodé, je treba imenovanemu poveljstvu vsako leto v mescu maju poročati po istem potu.

K § 8.

1. Za pripragemnika je šteti tako tistega, za katerega se je zahtevala priprega, kakor tudi tistega, ki priprego v resnici rabi.

Kakor izkazna listina za pravico zahtevati priprego služi potovnica, odprti ukaz ali kako drugo pismeno povelje, ter zahteva priprege. Občine pa so dolžne priskrbeti priprego tudi tedaj, ako bi priprego zahtevala kaka vojaška oseba v uniformi, ne da bi pokazala kako tako listino. V takem primeru je pripragemnik dolžen občini potrditi priskrbljeno priprego še, preden jo rabi. To potrdilo naj obsega število in vrsto priskrbljenih priprežnih živali, število voz, namen vožnje, namenišče, pot v kilometrih, znesek eventualno naprej plačane nagrade, pri pripregi po času pričakovano dobo rabe, potem pri podpisu (ime in priimek) šaržo in krdelo (zavod itd.) pripragemnika.

2. Ali je zahtevati priprego ali je za potrebo priprege poskrbeti z lastnim najemom, je prepuščeno od primera do primera preudarku pripragemnika.

3. Z lastnim najemom priprege se osnuje zgolj zasebnopravno razmerje.

4. Dolžnost občin za pripriganje se ne izpreminja s pravico, ki jo ima pripragemnik, da sme potrebi priprege ustreči s svojim najemom, in sicer tudi tedaj ne, kadar bi bila vojaška uprava s pogodbo poskrbela zaradi dobave za priprežne namene potrebnih vozil z lastnim najemom za več dni ali kako drugače.

Ako namerja vojaška uprava tako pogodbeno preskrbo v večjem obsegu, naj se v prvi vrsti obrne na dotično občino.

K § 9.

1. Pripraga se ne sme zahtevati od posestnika priprežnih živali in voz, temveč od občine.

Pripraga naj se zahteva v prvi vrsti od tiste občine, v koje področju je kraj, kjer bodi pripravljena. Ako je pa kraj, kjer bodi pripravljena, nepri- merno bliže uradnemu sedežu sosednje občine, se sme izjemoma zahtevati pripraga tudi od te občine.

Ako pride pri tem v poštev več občin, je treba zahtevati priprago od tiste občine, ki leži v smeri pota.

2. V tistih primerih, v katerih se ne more s popolno gotovostjo računati na priskrbo priprege po občini v potrebovani izmeri, je treba zahtevati priprago na političnem okrajnem oblastvu, ki mora potem ravnati po točki 5.

Ako se zahteva pripraga za neposredno vožnjo na političnem okrajnem oblastvu, naj se, ako treba, v razpredelku „Opomnja“ zahteve priprege pove, v katerih občinah naj se menja pripraga, oziraje se na določilo § 11.

3. Pripraga se lahko zahteva ustno ali pismeno, v nujnih primerih tudi brzojavno.

Izvemši primer nepričakovano nastale potrebe, naj tako poveljstva (oblastva, krdela in zavodi) kakor tudi posamezno potujoče osebe zahtevajo priprago tako, da dobi občina zahtevo praviloma 24 ur prej, preden se rabi pripraga, politično okrajno oblastvo pa 3 dni prej, preden se rabi pripraga.

Zahteva priprege naj obsega natančno napoved kraja in časa, kjer in kdaj bodi pripravljena, potem pri pripragi za neposredno vožnjo natančno navedbo namembnega kraja, pri pripragi po času navedbo, kako dolgo se bo de rabila (poldnevno, celodnevno), končno število in vrsto priprege.

Pismo je treba zahtevati priprago z „Za- htevo priprege“, sestavljeno po vzorcu 1. Ako se zahteva pripraga brzojavno ali ustno, je treba izročiti občini (političnemu okrajnemu oblastvu) po istem vzorcu sestavljeno „Zahtevo priprege“, oziroma po- slati jo čim prej po pošti. V razpredelku „Opomnja“ se je treba izrečno sklicevati na že opravljeno brzo- javno ali ustno zahtevo.

4. Občina mora pisati in v razvidnosti imeti seznamek priprežnih zavezancev, po katerem se morajo privzemati, kolikor dopušča vrsta priprege.

Ako kak priprežni zavezanec v vrsti izpade, ga je treba prihodnjikrat privzeti za priprago.

Občina mora pravočasno obvestiti priprežnega zavezanca o času, vrsti priprege, kakovosti priprež- nega voza in priprežnih živali in nadzorovati zahtevi ustrežajočo priskrbo priprege.

5. Ako se zahteva od kake občine v meri njene dolžnosti priprega, ki se zaradi nepričakovanih okol- nosti (elementarnih dogodkov, živalskih bolezni itd.) sploh ali v željeni meri ni dala izvršiti, mora občina obvestivši hkratu pripregojemnika takoj, eventualno brzojavno poročati predstojnemu političnemu okraj- nemu oblastvu, ki naj potem primerno ukrene ter o načinu priskrbljene priprege nemudoma obvesti tistega, ki jo zahteva.

6. Zahteve priprege, ki prihajajo občinam, ozi- roma političnim okrajnim oblastvom, naj se hranijo dve leti.

K § 10.

1. Izvemši primer pohodov, se sme za proge, oziroma delne proge, ki jih je moči prevoziti z že- leznico ali parnikom, ali po katerih so pošne zveze, zahtevati pripraga samo v neizogibnih primerih ali ako namen potovanja izključuje rabo teh prometnih pomočkov.

2. Pripregojemnik določa, ali naj se pripraga zahteva, oziroma rabi za vožnjo naravnost ali po času. Pri tem se je tudi pravično ozirati na priprež- nika, varuje gospodarski interes.

3. Priprago za vožnjo naravnost je praviloma vzeti tedaj, ako gre zgolj za dosego naprej določenega kraja, oziroma za službeno opravilo na tem kraju.

V drugih primerih — zlasti ob pohodih, na katerih mora pripraga slediti krdelu (trénu), ob urav- navi stanovališča, ob rekognosciranju i. e. r., nadalje ob službenih opravilih na več krajih sploh, tako tudi ob zapisovanju o stanju kultur, poizvedbah škod na polju, stavbnih zapisih, zagotovilih itd., in sicer brez ozira na to, ali leže ti kraji na isti ruti ali ne, — je treba rabiti priprago po času.

K § 11.

1. Podstava za določitev najkrajše uporabne zveze ob pripragi za neposredno vožnjo je vojaška potna karta, in ako ne daje pojasnila, kurzna knjiga;

v drugih primerih izkaznica o daljavi, ki se dobi od političnega okrajnega oblastva. (K § 19 : 2.)

2. Ako priprežnik dvomi o uporabnosti kake proge zaradi izrednih razmer, se je kolikor moči ozirati na ta pomislek.

Ako je zveza nerabna — v tem primeru je treba izbrati bližnjo najkrajšo rabno pot — mora to potrditi občina.

3. V zakonu obsežene največje razdalje veljajo brez ozira na politične meje okoliša in se smejo prestopiti samo v primeru brezpogojne potrebnosti.

Ako se sicer uporablja priprega za vožnjo naravnost ob prevozu oseb na večjih kosih, jo je treba, ako moči, pretrgati in ostalo priprego zahtevati od nove občine (k § 9).

Čas, oziroma kraj, kjer se pretrga, se prepušča pripregojemniku, oziraje se na okolnosti in razmere, ki se posebej presodijo v vsakem posameznem primeru.

K § 12.

1. Voznik priprege se ne sme braniti rabiti pot, ki jo je izbral pripregojemnik (k § 11, točka 2).

2. Kadar se določi, ali se naj zahteva priprega poldnevno ali celodnevno, je treba vpoštevati gospodarski interes, oziraje se na vse okolnosti, ki vplivajo na dobo pripreganja — kakor na oddaljenost, kakovost pota, strmine, vremenske in druge krajevne razmere, potrebne počitke, čas nakladanja in razkladanja, trajanje službenih opravil itd.

3. Doba rabe po času najete priprege se začinja s časom, za katerega se je zahtevala dostava priprege in je bila v resnici na razpolaganje, in neha tedaj, ko pripregojemnik izjavi, da je priprega odpuščena.

4. Ob celodnevni pripregi naj se priprega, vstevši odmore, praviloma ne uporablja dalje nego 15 ur.

Ako se izjemoma rabi celodnevna priprega za daljšo dobo nego 15 ur, nima priprežnik pravice do višje nego v § 19 zakona določene odškodnine.

K § 13.

1. Ako pride ob večjih potrebščinah priprego poročilo o namenišču, oziroma o dobi uporabe po-

litičnemu okrajnemu oblastvu, naj o tem nemudoma obvesti dotične občine, da to takoj naznanijo posebnim priskrbnikom priprego.

2. Pripregojemnik ima izjemoma tudi pravico rabiti priprego v kako drugo namenišče, oziroma na večjo daljavo ali za daljšo dobo, nego se je povedalo v zahtevi.

Prav tako se lahko, če je to odvisno od posebnih nepričakovanih okolnosti, za vožnjo naravnost zahtevana priprega rabi tudi po času in narobe. Vrsta priprege pa se mora določiti, preden se začne pripreganje.

V teh primerih je dati odškodnino za priprego ustrezno dejanskemu načinu pripreganja.

K § 14.

1. Za voznike priprego naj se uporabljajo samo za to povsem pripravne osebe, ki poznajo kraje.

2. Za priprego se smejo pripraviti samo za to sposobna živinčeta, ki jamčijo za pripreganje brez spotike.

Z govedi zapreženi vozovi se smejo za prevoz oseb pripraviti samo tedaj, če ni na razpolaganje niti konj, niti mul ali mezgov ali pa če je pot tak, da ni moči rabiti drugih priprežnih živali.

K § 15.

1. Vozovi, ki se rabijo za prevažanje blaga, morajo biti trdni, rabni in namenu primerni ter sposobni za to, pripravni za nakladanje (k § 17), opremljeni s potrebnimi zavorami za zaviranje koles in kolikor moči tudi z odejami (plahtami ali štorjami itd.) za naklad.

Vozovi, ki bi mogli na naklad škodljivo vplivati zaradi svoje navadne uporabe, bodisi da so onesnaženi ali da imajo duh ali kaj takega, so izključeni od prevoza.

2. Pripregojemnik naj, izbira priprežne živali, upošteva tudi kakovost potov, zlasti razmere strmin.

3. Priprežniki (vozniki) načeloma nimajo pravice do priskrbe prehrane; zaradi tega naj vzamejo primerno zalogo živil in krme seboj za čas, dokler bo trajala priprega. Pri pripreganju, ki so jih najela poveljstva, oblastva, krdela in zavodi, pa se jim lahko na njihovo zaprosilo za dneve pripreganja daje hrana proti plačilu, ako ukrenjene preskrbe prehrane dopuščajo to. Oddaja se lahko kruh, hrana in krmila.

K § 16.

1. Pripravo je treba priskrbeti načeloma ustrežno zahtevi.

2. Za rabo enovprežne priprave pride v poštev, ali je po pridejani prilogi:

a) brezpogojno v deželi navadna in dopustna; ali samo

b) pogojno v deželi navadna in dopustna; ali

c) ne v deželi navadna in torej nedopustna.

Kjer je enovprežna priprava brezpogojno v deželi navadna, se lahko namesto zahtevanih dvo-vprežnih priprežnih voz pripravita po dva enovprežna voza.

Kjer je enovprežna priprava pogojno v deželi navadna, se smejo:

namesto zahtevanih dvo-vprežnih priprežnih voz pripraviti po dva enovprežna voza,

namesto zahtevanih enovprežnih, dvo-vprežni vozovi, toda samo v primeru in tedaj, ako zahtevanih voz dokazno ni na razpolaganje.

Občina naj izda o tem dejanstvu uradno posve-dočbo in jo vroči pripregojemniku.

3. Predloge zaradi kakih v bodoče potrebnih dopolnil priloge naj predložijo politična deželna oblastva ministrstvu za deželno bran, ki sklepa o njih in jih razglašaja.

4. Za presojanje, ali pot ni vozna in ali je treba rabiti živinčeta za ježo in tovorna živinčeta namesto priprežnih voz, naj služi za podlago vojaška potna karta. Ako ta karta nima potrebnih podatkov, je treba gledé tega predložiti potrdilo političnega okrajnega oblastva.

5. Na Tirolskem in v Dalmaciji naj se na tovarnih potih in kolovozih namesto priprežnih voz zahtevajo in pripravljajo le živali na ježo in nošo.

6. Število jezdnih živinčet za osebe, ki jih je prevažati, mora vedno ustrezati številu teh oseb.

K § 17.

1. Za prevažanje oseb se lahko, kakršne so potne in vremenske razmere, zahteva vozna brzina do osem kilometrov, za prevažanje blaga pa vozna brzina treh do štirih kilometrov na uro.

Ob pripreganjih, kojih pot presega 25 kilometrov, naj se vstavi morda ena ura odmora, in sicer ko je prevožena več nego polovica pota.

Pri prevozih blaga ima priprežnik vrhu tega pravico po vsaki uri voznega časa zahtevati 10 minut odmora.

2. Ob pripreganjih o priliki pohodov se mora pripraviti gledé vozne brzine in odmorov, če se to zahteva, prilagoditi premikanju krdela (tréna).

3. V normalnih razmerah pripustna obremenitev dvo-vprežnih priprežnih voz, potem priprežnih živali za prevažanje velike bagaže in drugega blaga je:

V	Normalna obremenitev v kilogramih			Opomnja
	dvo-vprežni priprežni voz	tovorna živinčeta in sicer		
		tovorni konj	mula, mezeg	
Dalmaciji	330	90	60	izvzemši prilago voznika priprege, opravo in krmno pripreženih živali
Galiciji	400	100		
Bukovini		80	100	
ostalih deželah	600	100		

Na štirivprežnih vozovih naj se naloži dvojno breme, na enovprežnih vozovih polovica zgoraj navedenega bremena.

Normalna obremenitev se sme znižati samo v izjemnih primerih. O potrebi znižati normalno obremenitev mora priskrbujoča občina izdati pripregojemniku potrdilo.

Na priprežnih vozovih, ki se rabijo za prevažanje vojaškega blaga, naj se, ako treba in ako se ne preseže določena normalna obremenitev, prevažata tudi spremno moštvo.

4. Kosi, na katerih je treba zahtevati doprego za breg, so grafiško zaznamovani v vojaški potni karti le toliko, kolikor dopuščaja to merilo karte.

Drugi kosi, za katere je treba doprege za breg, so zaznamovani na levem robu listov potne karte.

Ako bi se doprege za breg potrebovale izjemoma tudi na drugih kosih, naj to potrdi občina pripregojemniku.

Ako so doprege za breg redno potrebne na strminah, ki niso zaznamovane v vojaški potni karti, naj se stavijo zadevni predlogi zaradi primerne popolnitve vojaške potne karte. (K § 19, točka 4.)

Za strmine, razvidne iz vojaške potne karte, je treba najeti doprege za breg načeloma v zadnji občini pred klancem, drugače pa v najbližnjem kraju in dotično občino o tem obvestiti, da to potrdi. Potem ko je klanc premagan, je v vseh primerih doprege za breg takoj odpustiti.

Odškodnino za doprege za breg je plačati za tisti kos, na katerem se je rabila.

Izmera dopreg za breg se ravna po vsakočasni potrebi. Pripravljeno izmero ter dolžino dotičnega kosa naj občina potrdi pripregojemniku.

5. Ako zahtevani enovprežni, oziroma dvo-vprežni vozovi ne morejo priti naprej samo iz za-časnih vzrokov, kakor na primer zaradi snežnih zametov, slabega stanja cest i. e., je dopustno pri-skrbeti doprege za pot.

Ta doprega ne sme presegati izmere ene vprežne živali za enovprežni in dveh vprežnih živali za dvovprežni priprežni voz.

Ako se doda doprega za pot, se ne zviša pri-pustna obremenitev priprežnega voza.

O potrebi, da se priskrbi doprega za pot, naj izda občina uradno posvedočbo z navedbo dolžine pota in jo vroči pripregojemniku.

K § 19.

1. „Kraj“ v zmislu zakona o pripregi je vsak kraj, ki znači začetek ali konec pripreganja; za kraj priskrbe (kjer se pripravi prevozilo) ali namembni kraj (kjer se odpusti priprega) naj torej ne veljajo samo sklenjeni kraji, temveč tudi izven njih ležeča sela, tabori barak, utrdbe, taborišča in strelišča, kolodvori, pristajališča za parnike i. e. r.

2. Preračunu odškodnin za priprego pri pri-pregi za neposredno vožnjo je dati v podstavo pred vsem vojaško potno karto, in ako ta še ne daje po-jasnila, kurzno knjigo in v drugih primerih izkaznico o daljavi, ki jo izda politično okrajno oblastvo.

Izkaznice o daljavi je izdajati po vzorcu 2, in sicer za vsako daljavo posebej; pri tem je z ozirom na posebno važnost teh pomočkov tako za preračun odškodnine kakor tudi za dopolnitev vojaške potne karte ravnati z največjo natančnostjo.

3. Daljavo je ovedeti iz teh pomočkov — eventualno seštevaje delne kose. V vsoti ni šteti ulomkov pod 0·5 kilometra, ulomke z 0·5 kilometra in čez pa je šteti za 1 kilometer.

Tam, kjer so v vojaški potni karti povedane razdalje v urah hoda, je uro hoda računati s 3 kilo-metri.

4. Izpremembe gledé potov, cest, razdalj, kra-jevnih imen, železniških prog, poštnih, brzojavnih, železniških in parnoplovstvenih postaj, za katere izvedó civilna in vojaška oblastva (krdela in zavodi), je treba takoj naznaniti predstojnemu oblastvu. Ako posebna navodila ne zaukazujejo nič drugega, pri-dejo dotični predlogi od političnega deželnega obla-stva ali deželnega orožniškega poveljstva po vza-jemnem dogovoru s političnim deželnim oblastvom na ministrstvo za deželno bran, od kornega (dežel-nobrambovskega) poveljstva pa po dogovoru s poli-tičnim deželnim oblastvom na vojaški geografski zavod; potem pa dá ministrstvena stopnja vojaško potno karto eventualno popolniti ali izpremeniti.

Predlogi zaradi popravka krajevnih razdalj morajo temeljiti na merjenjih v naravi in natančno obsegati začetno ter končno točko merjenja.

Ob vpisu novih ali popravljenih krajevnih raz-dalj se ravna po okroževalnem načinu, da se ulomki pód $\frac{5}{100}$ kilometra opuščajo, ulomki s $\frac{5}{100}$ in več pa štejejo za $\frac{1}{10}$ kilometra.

K § 20.

1. Poštno ježnino (po izmeri za državne ježe), ki je podstava za priprežno odškodnino, ustanavlja vsako leto c. kr. trgovinsko ministrstvo. Petletno poprečnino poštne ježnine preračuni v posameznih upravnih okoliših ministrstvo za deželno bran dogo-vorno s c. kr. finančnim ministrstvom in c. in kr. državnim vojnim ministrstvom.

Za odškodnino merodajni enotni postavki s 130% poprečnine, oziroma 90% in 60% od 130% se obče naznanjajo.

Ob preračunu posameznih poprečin poštne ježnine ter gorenjih enotnih postavkov je ulomke po vinarju staviti v račun tedaj, kadar znašajo pol vinarja ali več, na manjše ulomke nego pol vinarja pa se ni treba ozirati.

2. V skupni odškodnini je obsežena plača za voznika priprave ter plačilo za nerabljeno vožnjo nazaj; za to ne gre posebna odškodnina zanjo.

3. V končnem odstavku § 20 zakona za pripreganje po času zaukazani način preračuna skupne odškodnine za pripravo velja tudi za pripravo za vožnjo naravnost, potem za vse priprave, ki se rabijo čez mejo v deželah ogrske krone ne dalje nego en dan.

4. Ob preračunu pripadajoče skupne odškodnine naj se ulomki, ako znašajo pol vinarja ali več, postavljajo v račun z vinarjem, na manjše ulomke nego pol vinarja pa se ni treba ozirati.

5. Za neposrednjo vožnjo zahtevana priprava naj se porabi, ako treba, tudi za vožnjo nazaj tedaj, kadar bivanje (čas čakanja) v kraju službenega opravila (namembni kraj) ne presega štirih ur.

Kaka zahteva priprave za vožnjo nazaj, tudi ako se čaka več nego štiri ure, je prepuščena vzajemnemu dogovoru med pripregojemnikom in priprežnikom.

Ako se čaka dalje nego štiri ure, je plačati prav tako vsako nadaljnjo začeto uro z odškodnino, pripadajočo za dva kilometra, in vožnjo nazaj z $\frac{1}{8}$ vožnje tja.

Muditi pa se ne sme tako dolgo, da bi skupna odškodnina za celi čas čakanja s časom vred za vožnjo nazaj ($\frac{1}{8}$ vožnje tja) presegala plačilo za vožnjo tja.

6. Ako se rabijo za pripreganje biki, je plačati zanje po enotnem postavku, pripadajočem za vole.

K § 21.

1. Pri pripregi za neposrednjo vožnjo je plačati za vožnjo tja pripadajočo odškodnino naprej v roke občini, za rabljeno vožnjo nazaj z odškodnino vred za eventualni čas čakanja pa jo je plačati šele, kadar se priprava odpusti, eventualno po pošti.

Samo v tistih primerih, v katerih ni moči natančno poizvedeti priprežne odškodnine, ker ni potrebnih podatkov, ali v katerih nujne okolnosti izključujejo takojšnje plačilo, se lahko pri pripregi za neposrednjo vožnjo pošlje občini po pošti tudi za vožnjo tja pripadajoča odškodnina.

2. Ako se je pri naprej plačani pripregi za neposrednjo vožnjo izpremenila pot ali namenišče, naj se večji znesek priprežne nagrade, ki ga je še treba

plačati, dodatno poravna občini, kakor je na drugi strani občina dolžna na zahtevanje vrniti preveč prejeti znesek, ako se je manj storilo.

3. Odškodnina za zahtevano pripravo se zaračunja na podstavi izkaza, ki ga je predložil pripregojemnik in v katerem naj, če se plača takoj, kak zastopnik občine potrdi prejem zneska in pritisne uradni pečat.

Ob lastnem najemu se zaračunja na podstavi izkaza, ki ga predloži tudi pripregojemnik in v katerem naj prejemnik odškodnine na zahtevanje potrdi prejem; odškodnino je v tem primeru poravnati ne poslužuje se občine in potrdila o tem uživajo kolkovno prostost.

4. Občini naj na njeno zahtevanje pripregojemnik potrdi plačilo priprežne odškodnine.

K § 22.

Med ministrstvom za deželno bran in pro-računi upravnih oddelkov, ki pridejo v poštev, naj se obračunja četrtletno na podstavi operatov, opremljenih z zadevnimi listinami.

Pri tem naj, če gre za zaračun za vožnjo nazaj rabljene priprave, posamezni upravni oddelki pro-računu ministrstva za deželno bran vrnejo kvoto po 6 h za polno število kilometrov, ki pridejo na vožnjo nazaj in po § 20 na čas čakanja.

K § 23.

1. Odškodnina, ki se odmeri po okolnostih in uvažuje posebne razmere konkretnega primera, se dovoli, ako je nastala kaka škoda zaradi elementarnih dogodkov ali z neopravičenimi zahtevami pripregojemnika ali kaj enakega brez krivde priprežnika, oziroma voznika priprege.

Za priprežnikovo krivdo je zlasti smatrati, ako se na vožnji pokažejo poškodbe, ki so po opravljenih poizvedbah že bile v času, ko se je pripravila priprava.

2. Ako se na vožnji poškodujejo vozovi, priprežne živali ali oprave, ki bi mogle dati povod zahtevati povračilo v zmislu tega paragrafa, naj se v interesu dokaznosti pravice do povračila dožene stvarni položaj kolikor moči na licu mesta in potem naj pripregojemnik in voznik priprave to naznanita takoj, ako moči na zapisnik, pri najbližnji občini. V tem naznanilu je navesti dan pripreganja, občino, ki je pripravila pripravo, ime, šaržo, vojaško krdelo (zavod itd.) pripregojemnika, nadalje je navesti,

kakšna je poškodba, njen obseg, zakaj je nastala, kje in kdaj se je opazila, in eventualne priče, končno vse druge okolnosti, katere poznati utegne biti bistveno za popolno razjasenje stvarnega položaja in za pravilno presojo pri oblastvih, ki so poklicana za nadaljnje obravnavanje.

Občina pošlje to naznanilo političnemu okrajnemu oblastvu priskrbnega kraja.

3. Kako povračilo škode naj priskrbnik priprege zahteva kakor hitro more, vsekakor v šesttedenskem neprestopnem roku, edinole na političnem okrajnem oblastvu priskrbnega kraja. Poklicano je voditi dotična pogajanja in opravljati ovedbe, ki so potrebne za razjasenje učina. Politično oblastvo mora pripravljeno ali druge vojaške osebe zasliševati vedno potom pristojnih vojaških krdel (zavodov itd.).

4. Politično okrajno oblastvo mora najprej skušati doseči poravnavo in pošlje ves razpravni spis — po upravnem oddelku, za katerega se je zahtevala priprega — pristojnemu kornemu (deželno-brambovskemu) poveljstvu ali deželnemu orožniškemu poveljstvu, oziroma poveljstvu vojaškega oddelka dotične konjušnice, da zavzamejo svoje stališče.

Ako se ne doseže poravnava, odloči v vseh okolnostih na prvi stopnji politično okrajno oblastvo; v tej odločbi je treba jasno izraziti, ali se je škoda povzročila po krivdi priskrbnika priprege, oziroma voznika priprege, ali pa po drugih okolnostih, ki jih je treba natančneje pretresti.

5. V odločbi o pravnem obstoju pravice do odškodnine je treba razsoditi o višini škode, ki se povrne iz državnega zaklada, ter o plačilu nagrade izvedencem in eventualno sicer nastalih stroškov. Gledé škode, ki se povrne, pridejo po pripravejnikovi pripadnosti v poštev naslednji upravni oddelki: c. in kr. vojska (vojna marina), c. kr. deželna bramba, c. kr. orožništvo in c. kr. poljedelsko ministrstvo za konjušnice.

Vsako odločbo je naznaniti priskrbniku priprege ter prej oznamenjenemu poveljstvu, privzetemu, da zavzame stališče, pripustivši rekurz na politično deželno oblastvo.

Pot rekurza gre na politično deželno oblastvo, v zadnji stopnji na ministrstvo za deželno bran.

6. Kadar zadobila odločba, ki priznava odškodnino iz državnega zaklada, pravno moč, prav tako tudi tedaj, kadar se je gledé odškodnine dosegla poravnava, mora korno (deželno-brambovsko) poveljstvo itd. takoj nakazati dotični znesek in se predložiti

ves razpravni spis službenim potom ministrstvu za deželno bran, ki ga pošlje naprej dotičnemu ministrstvu zaradi kake uporabe regresne pravice proti krivemu pripravejniku, ali pa ukrene primerno v svojem področju.

7. Nagrada izvedencem ter sicer nastale stroške plača, ako se je zahtevala odškodnina, pa se ni priznalo povračilo iz državnega zaklada, priprežnik; ako se je pa priznala odškodnina, jo plača upravni oddelek, za katerega se je zahtevala priprega.

8. Kaka poravnava se mora raztezati tudi na plačilo nastalih stroškov.

K § 24.

1. Za ne ustrežajočo priskrbo priprege se smatra, ako občina, ne gledé na nenavadne razmere, sploh ne izpolni po § 9 zakona naložene ji dolžnosti ali ne na pravičen način, ali pa ako priprežni zavezanec kljub primernemu obvestilu po občini opusti priskrbeti priprego tako, kakor mu je predpisano.

2. Ako se priprega kljub pravočasni zahtevi ne priskrbi ob določenem času ali ne v pravilnem številu in vrsti, naj pripravejnik dobi o tem takoj potrdilo občine, naj dobi potrebno priprego z lastnim najemom in naj prej omenjeno potrdilo čim prej predloži vojaškemu krdelu (poveljstvu itd.), pri katerem bo treba položiti račun, ter naj pove število in vrsto priprege, ki jo je sam najel, in za njo plačani znesek.

Vojaško krdelo (poveljstvo) naj to sporoči političnemu okrajnemu oblastvu priskrbnega kraja zaradi nadaljnjega uradnega poslovanja.

3. Na podstavi tega naznanila začne politično okrajno oblastvo potrebne poizvedbe in izda potem zadevno odločbo.

Ako se spozna, da ni kriv priprežni zavezanec ali občina, je v odločbi oznameniti tudi pripravejnikov upravni oddelek, ki mora plačati z zakonito odškodnino ne založene priprežne stroške.

Odločbo je vročiti, pripustivši rekurz, tistemu, ki je dolžen plačati večje stroške, vedno pa tudi pristojnemu kornemu (deželno-brambovskemu) poveljstvu itd. (k § 23).

V primerih rekurza odločajo politična deželna oblastva na drugi in ministrstvo za deželno bran na tretji stopnji. V kazenskem postopku razsoja končno veljavno politično deželno oblastvo.

4. Pripravo je treba načeloma prevzeti ob tistem času, za katerega se je zahtevalo, da bodi pripravljena.

Priprežnik ni dolžen čakati na prevzete priprege dalje nego 2 uri (čas čakanja).

5. V sklepnem odstavku § 24 oznamene zamude, za katere je plačati odškodnino, se lahko povzročijo:

- a) pri pripravi za neposredno vožnjo pred vožnjo ali na vožnji, nadalje če se ne prevzame priprega v spredaj določenem času čakanja;
- b) pri pripravi po času samo, če se priprega ne prevzame v času čakanja, ker je pri tej vrsti priprege nastajajoče druge zamude privzeti v dobo priprege.

6. V primerih točka 5: a) in b) je za vsako polno pol ure zamude, oziroma časa čakanja plačati za kilometer pripadajočo skupno priprežno odškodnino.

Pri pripravi za neposredno vožnjo pa se more za zamude zahtevati odškodnina samo tedaj, ako je zamuda v resnici dokazana.

7. Za zamude pred vožnjo in na vožnji, potem za čas čakanja pripadajočo odškodnino je treba zahtevati, ako je ne plača pripregojemnik takoj iz svojega, po pristojnem političnem okrajnem oblastvu, ki naj se glede tega dogovori z dotičnim kornim (deželnoobrambovskim) poveljstvom itd.

8. Ako se odkloni plačilo zahtevane odškodnine, naj ravna politično okrajno oblastvo na podstavi začetih poizvedeb potom razsodbe in naj se za zadevno ravnanje zmislu primerno uporabljajo določila k § 23.

K § 25.

Izkaznice o razdalji ter druga potrdila, ki jih izdajajo politična oblastva, naj izdaja tisto politično okrajno oblastvo, v čigar področju je dotična občina, oziroma dotični kos pota.

Georgi s. r.

Meyer s. r.

Weiskirchner s. r.

Wickenburg s. r.

Widmann s. r.

Vzorec 1.

Vojaško krdelo:

(Šarža in ime zahtevnika.)

Zahteva priprege.

Občina (politično okrajno oblastvo), od katere se zahteva		
Vojaško krdelo (oddelek, pododdelek itd.) oziroma šarža, ime in vojaško krdelo tistega, za katerega se zahteva priprega		
Za prevažanje oseb	Število in vrsta priprege, potem število oseb ali teža blaga	
Za prevažanje prtljag in drugega blaga		
Za neposredno vožnjo	od	
	do	
	se bode rabila, kakor se pričakuje, za vožnjo nazaj	
ali		
Za rabo po času v pričakovani dobi	 ur
Dan (dan v tednu in koledarski dan)	kdaj in kje bodi pripravljena	
Ura (naj se pove v številkah in črkah)		
Kraj		
Opomnja		

., dne 19 . . .

.
(Podpis zahtevnika.)

Upravni okoliš

Politični okraj

Izkaznica o daljavi.

Oddaljenost od politični (sodni) okraj

čez

v (na) politični (sodni) okraj

znaša po najkrajši rabni zvezi km, reci

. (s črkami).

Ta oddaljenost se je ovedela:

Kar se ne ujema,
je črtati:

- Z merjenjem v naravi.
- Iz izkaza o daljavi.
- S premero s šestilom na specijalni karti.
- Z zaslišanjem poklicanih organov cestne uprave

. dne 19

C. kr. okrajni glavar:

Opom nja: V naravi je meriti samo, kadar nanese prilika, da se zabranijo stroški.

Priloga

k § 16.

Določila

o

rabi enovprežne priprege.

Kronovina	a)			b)		c)		
	brezpogojno			pogojno		ni v deželi navadna in torej nedopustna		
	v deželi navadna in dopustna						politični okraj	kos *)
	politični okraj	kos *)	politični okraj	kos *)	politični okraj	kos *)		
1	2	3	4	5	6	7		
Češko	—	—	vsi	—	—	—		
Bukovina	—	—	—	—	vsi	—		
Dalmacija	—	—	Kotor, v občini Mno; Makarska, v občini Makarska; Sinj; Spljet; Zadar, v občini Stari Zadar.	—	Benkovac; Kotor, izvzemši ad b); Korčula; Imotski; Knin; Hvar; Makarska, izvzemši ad b); Metković; Dubrovnik; Supetar; Šibenik; Zadar, izvzemši ad b).	—		
Gališko	—	—	—	—	vsi	—		
Istra	—	—	—	—	vsi	—		

Koroško, Gorisko in Gradišćansko	vsi, izvzemši ad c).	vsi, izvzemši pri vožnjah oseb na kositih ad c).	—	Celovec, v okolišu mesne občine celovške	Gledé voženj oseb: 1. Trbiž—Rabelj—Predil— bovška soteska—Bovec in nazaj; 2. Trbiž—Rabelj—jezerska do- linska zapora in nazaj.
Kranjsko	vsi, izvzemši ad c).	gledé prevažanja blaga vsi, izvzemši pod c), I in III izkazane kose; gledé prevažanja oseb vsi, izvzemši pod II in III izkazane kose.	—	Čermomelj.	I. Gledé prevažanja blaga: naslednji kosi državne ceste, in sicer: Zagrebska državna cesta: Ljubljana—Višnja gora—Trebnje —Novo mesto—Kostanjevica— Krška vas—Bregana; Hruševska državna cesta: Kalce—Trševje—Col—Šturje pri Ajdovščini; Reška državna cesta: Postojna—Št. Peter—Bitinje— Trnovo—meja juž. Koseze; Idrijska državna cesta: Kalce—Idrija—meja sev. Idrija; Istrska državna cesta: Odepek vzhod. Sinadole—meja proti Divači; Kokerska državna cesta: Kranj—Tupalič—Kokra—de- želna meja; Ljubelska državna cesta: Ljubljana—Medvode—Kranj— Tržič—ljubeljski prelaz; Tržaška državna cesta: Ljubljana—Kalce—Postojna— Razdrto—Senožete—meja proti Storjam.

*) V gori navedenih smereh.

Kronovina	a)		b)		c)	
	brezpogojno		pogojno		ni v deželi navadna in torej nedopustna	
	politični okraj	kos*)	politični okraj	kos*)	politični okraj	kos*)
1	2	3	4	5	6	7
Kranjsko (nadaljevanje)	vsi, izvzemši ad c).	gledé prevažanja blaga vsi, izvzemši pod c), I in III izkazane kose; gledé prevažanja oseb vsi, izvzemši pod II in III izkazane kose.	—	—	Černomelj.	Dunajska državna cesta: Ljubljana—Krašnja—meja pri Trojani; Vipava—goriska državna cesta; Razdrto—Vipava—meja pri Ajdovščini; Podkorenska državna cesta; Bistrica (pri Naklem)—Dohnji Otok—Jesenice—Kranjska gora—meja severn. Podkoren. II. Gledé prevažanja oseb: naslednji deli pod I navedenih kosov državnih cest: 1. Godovič—Idrija in nazaj; 2. Kranjska gora—deželna meja na podkorenskem prelazu; 3. Sv. Ana—deželna meja na ljubelskem prelazu. III. Gledé vseh prevozov: Karlovska državna cesta: 1. Novo mesto—Jugorje in nazaj; 2. Nova vas—Bloška-Polica—Grahovo—Cirknica in nazaj;

<p>3. Nova vas—Bloška-Polica—Lož in nazaj; 4. Nova vas—Velike Lašče in nazaj; 5. Nova vas—Radlek—Grahovo—Cirknica in nazaj; 6. Nova vas—Sodražica in nazaj; 7. Ribnica—Draga—Oslinica in nazaj.</p>					
<p>Moravsko</p>	<p>Boskovice; Dačice; Veliki Meseřiči; Jihlav (mesto in okolica); Litava; Novo mesto; Šternberk (sodni okraj Moravsko—Novo mesto).</p>	<p>—</p>	<p>Hustopeč; Bärn; Brno (mesto in okolica); Kijov; Hodonin; Hohenstadt; Holešov; Kromeriz (mesto in okolica); Moravske Budějovice; Moravski Krumlov; Moravska Ostrava; Moravski Šumperk; Moravska Třebova; Hranice; Mistek; Novi Jičín; Mikulovice; Olomuc (mesto in okolica); Přerov; Prostějov; Rimanov; Šternberk (sodni okraj Šternberk); Tišnovice; Třebíč;</p>	<p>—</p>	<p>Ogrsko Hradišče (mesto in okolica); Valaški Meseřiči; Viškov; Vsetín; Znojmy (mesto in okolica).</p>

^{a)} V gori navedenih smerih.

Kronovina	a)			b)		c)	
	brezpogojno			pogojno		ni v deželi navadna in torej nedopustna	
	politični okraj	kos*)	politični okraj	kos*)	politični okraj	kos*)	
1	2	3	4	5	6	7	
Nizjeavstrijsko	—	—	Baden; Horn (izvzemši ad c); Krems; Mistelbach; Neunkirchen; Oberhollabrunn; Scheibbs; Waidhofen ob Ybbsi; Dunaj; Dunajsko Novo mesto (okolica); Zwetl.	—	Amstetten; Bruck ob Litvi; Floridsdorf okolica; Gänserndorf; Gmünd; Hietzing okolica; Horn (v okolišu mestne občine); Korneuburg; Lilienfeld; Melk; Mödling; Pöggstall; St. Pölten; Tulln; Waidhofen ob Thayu; Dunajsko Novo mesto (mesto).	—	
Gornjeavstrijsko	—	—	vsi, izvzemši ad c).	—	—	—	1. Engelhartzell—Vich- tenstein—Obersterberg —Freinberg—Haibach; 2. Enzenkirchen—Mittern- dorf; 3. Grein—Dimbach—St. Georgen a. W.; 4. Grein—Kreuzen—St. Thomas a. Bl.; in nazaj

Kronovina	a)		b)		c)	
	brezpogojno		pogojno		ni v deželi navadna in torej nedopustna	
	politični okraj	kos*)	politični okraj	kos*)	politični okraj	kos*)
1	2	3	4	5	6	7
Tirolsko	—	vsi, izvzemši ad c).	—	—	—	<ol style="list-style-type: none"> 1. Auer—Cavalese; 2. Bolcan—Fondo—Malé—Tonalepaß 3. Calliano—Folgaria 4. Civezzano—Baselga di Pinè 5. Cles—Romeno 6. Cortina—državna meja proti Misurini 7. Dasindo—Fiavè 8. Dinaro—Madonna di Campiglio—Pinzolo 9. Fucine—Cogolo—Acidule di Pejo 10. Gomagoi—Sulden 11. Lavis—Cembra; 12. Lermoos—Bichlbach 13. Mattarello—Vigolo—Vattaro 14. Mezzolombardo—Cles—Malé 15. Mezzolombardo—Denno—Cles;

16. Mori—Brentonico 17. Morter—Mortell 18. Neumarkt—Cavalese; 19. Pflach—Oberpinswang in nazaj;	in nazaj;	20. Ponte delle Arche—Stenico;	in nazaj;	21. Predazzo—S. Martino di Castrozza 22. Reutte—Plansee;	in nazaj;	23. Riva—Branzo-Campo; 24. Riva—Ponale—Molina;	in nazaj;	25. Rochetta—Spornag-giore—Cavedago—Antalo 26. Rovereto—Vallarsa	in nazaj;	27. Schlanders—Laas—Prad—Gomagoi—Franzens-höhe—Ferdinandshöhe—državna meja 28. Staben—Kurzras 29. Tajò—Romenò; 30. Torbole—Nago;	in nazaj;	31. Trident—vojaško ta-borišče ob Bondonu 32. Ziri—Scharnitz	in nazaj;	Trst	v celem okolišju.	—	—	—	—	—	—
--	-----------	--------------------------------	-----------	---	-----------	---	-----------	---	-----------	---	-----------	---	-----------	------	-------------------	---	---	---	---	---	---

*) V gori navedenih smereh.

Kronovina	a)			b)			c)		
	brezpogojno			pogojno			ni v deželi navadna in torej nedopustna		
	politični okraj	kos *)	v deželi navadna in dopustna	politični okraj	kos *)	enoprežna pripraga je	politični okraj	kos *)	in v deželi navadna in torej nedopustna
1	2	3		4	5		6	7	
Predarelsko	—	vsi, izvzemši ad c).		—	—		—	—	1. Bezau—Hittisau } in 2. Bregez—Fischanger } nazaj; 3. Doren—Sulzberg—postaja } Sulzberg; 4. Egg—Bezau } 5. Egg—Hittisau } in nazaj; 6. Fraseern—Weiler } 7. Hittisau—Schwarzach } 8. Langenegg—Krumbach postaja } —Krumbach—Riefensberg; 9. Langenegg—Krumbach postaja } —Oberlangenegg; 10. Rankweil—Göfis } 11. Rankweil—Übersaxen } 12. Riefensberg—Sibratsgfall } 13. Röthis—Weiler—Viktorsberg } 14. Schwarzach—Egg } 15. Sulz—Übersaxen } 16. Sulz—Viktorsberg } 17. Sulz—Zwischenwasser } 18. Thüringen—Blons } 19. Viktorsberg—Zwischenwasser—Muntlix }

*) V gori navedenih smereh.